

Література

1. Berry, D., Cadwell, C., & Fehrmann, J. Coaching for results: A skills-based workshop. Amherst, MA: HRD Press. 1995. - 234 p.
2. Chelladurai, P., & Saleh S. D. Preferred leadership in sports //Journal of Sport Psychology. - 1980. Vol. 2, pp. 34-45.
3. Deegan, A. X. Coaching: A management skill for improving individual performance. Reading, MA: Addison-Wesley. 1979. - 198 p.
4. Ellinger, A. D., Ellinger, A. E., & Keller, S. B. Supervisory coaching behavior, employee satisfaction, and warehouse employee performance: A dyadic perspective in the distribution industry //Human Resource Development Quarterly. - 2003. Vol. 14, pp. 435-458.
5. Evered, R. D., & Selman, J. C Coaching and the art of management. //Organizational Dynamics. - 1989. Vol. 18 (2), pp.16-32.
6. Graham, S., Wedman, J. F., & Garvin-Kester, B. Manager coaching skills: Development and application //Performance Improvement Quarterly. - 1993. Vol. 6 (1), pp. 2-13.
7. Jambor, E. A., & Zhang, J. J. Investigating leadership, gender, and coaching level using the Revised Leadership for Sport Scale. Journal of Sport Behavior- 1997. Vol.20 (3), pp. 313-320.
8. McLean G., Yang B., Kuo Ch., Tolbert A., Larkin C Measuring Managerial Coaching Skills //Human Resource Development Quarterly, vol. 16, no. 2, Summer 2005. - pp. 157-178.
9. Orth, C D., Wilkinson, H. E., & Benfari, R. C The manager's role as coach and mentor //Organizational Dynamics. - 1987. Vol. 15 (4), pp. 66-74.
10. Peterson, D. B. Executive coaching at work: The art of one-on-one change //Consulting Psychology Journal: Practice and Research. - 1996. Vol. 48 (2), pp.78-86.
11. Sussman, L., & Finnegan, R. Coaching the star: Rationale and strategies //Business Horizons. - 1998. Vol. 41 (2), pp. 47-54.
12. Smith, R. E., Smoll, F. L., & Curtis, B. Coach effectiveness training: A cognitive-behavioral approach to enhancing relationship skills in youth sport coaches. //Journal of Sport Psychology. - 1979. Vol. 1, pp. 59-75.
13. Zhang, J., Jensen, B. E., & Mann, B. L. Modification and revision of the Leadership for Sport Scale //Journal of Sport Behavior. - 1997. Vol. 20 (1), pp. 105-122.

Бурлаєнко Т. І.

ВПЛИВ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ-КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ НА ЗАГАЛЬНИЙ РІВЕНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ В СУСПІЛЬСТВІ

В статті подаються основні дефініції, щодо оцінювання дорослих в процесі набуття знань та розглядаються сучасні підходи та форми оцінювання.

The main definitions of adults Great System in the process of gaining knowledge's, and models modern technologies and forms are overvalue.

***Легко достигнутое согласие,
не заслуживает доверия.
Лао-цзи (VI ст. до н. е.)***

Гуманізація, демократизація освіти та переорієнтація навчання з інформаційно-репродуктивного процесу на творчий розвиток студента в системі післядипломної освіти України, а також формування у нього основних здібностей-компетенцій, як спеціаліста потребують зміни підходів до оцінювання навчальних досягнень студентів, «яке має ґрунтуватися на позитивному принципі» [1]. Дане положення є надзвичайно важливим для теоретичного осмислення і особливо для практичного здійснення цієї актуальної проблеми.

Проблема оцінювання знань студентів постає перед кожним викладачем вищої школи. За будь-яких принципів організації навчального процесу саме системі оцінювання знань належить важлива роль у забезпеченні високої якості освіти та формуванні конкурентоспроможних фахівців.

Головне завдання - як досягти найбільш об'єктивного оцінювання, як зробити, щоб оцінювання виконувало властиві йому функції і, насамперед, дві головні - контролюючу й мотивуючу [4].

На практиці немає ідеальних систем оцінювання, а кожна з тих, що використовується, має свої і сильні, і слабкі сторони. Отож, треба шукати не ідеальні системи, а проектувати ті, які мають більшу кількість продуктивних переваг.

Сьогодні потрібно активізувати роботу щодо впровадження європейських критеріїв оцінювання знань студентів, їх практичної підготовки, компетентності, ефективності наукових досліджень.

Багато зусиль на рівні національних ініціатив та міжнародних проектів спрямовано на зміни навчання - зокрема модифікацію навчальних планів та програм. В той же час досвід інших країн та дані наукових досліджень доводять, що «оцінювання керує навчанням», і жодні зміни у побудові навчання не будуть ефективними, якщо вони не підтримані відповідним оцінюванням. Оцінювання не повинно носити формальний характер, а має бути невід'ємною частиною навчання [2]. Оцінювання надає можливість контролю якості під час навчання студентів, допомагає в плануванні, є зворотною інформацією (feedback - зворотна інформація, англ.) для студентів, є мотивацією для навчання. Одночасно надає інформацію як для викладача, так і для студента, яка надає можливість підвищити якість навчального процесу. В процесі своєї педагогічної діяльності викладач в системі післядипломної освіти оцінює не тільки знання своїх учнів, а вже і їх досвід та кваліфікацію.

Зважаючи на ті труднощі, які виникали і виникають перед педагогами під час оцінювання результатів навчальних досягнень студентів, переглянувши систему підготовки педагогів багатьох країн, то можна побачити таку важливу складову в ній, як формування здатності до об'єктивного оцінювання студентів. Вони навіть складають відповідні іспити, а саме: в присутності висококваліфікованих експертів вислуховують відповіді студентів, або розглядають їхні роботи і виставляють оцінки. Потім результати їхнього оцінювання порівнюються з оцінками експертів. Якщо є суттєві розбіжності, іспит вважається не складеним.

Під час оцінювання у педагогів постійно виникає ряд специфічних труднощів, а саме:

1) невміння відчутти ту грань, за якою починається якість, що вимагає іншої оцінки. Це виражається в тому, що викладачі виявляють або надмірну вимогливість, або лібералізм в оцінюванні знань студентів;

2) невпевненість у вмінні оцінювати відповідь студента, відсутність власного ставлення до заданої системи оцінювання;

3) те, що іноді спрацьовує «рефлекс солідарності» - педагог намагається допомогти студенту, що відповідає, усунути загрозу покарання оцінкою, а поблажливість, як відомо, розбещує, а тому студенти починають зневажливо ставитись до такого викладача;

4) відсутність чіткої системи в оцінюванні, тобто викладач орієнтується на якісь випадкові фактори [5].

Можна привести дуже багато прикладів щодо виникнення труднощів під час оцінювання студентів. Це є свідченням того, що на даному етапі розвитку освіти в Україні потрібно впроваджувати якісно нові підходи до оцінювання результатів навчальних досягнень студентів.

Очевидним є той факт, що зараз в Україні з'явилась нагальна потреба у творчих, діяльних, обдарованих, інтелектуально й духовно розвинених громадянах. Для цього потрібно дещо відхилитись від традиційного навчання, «характерною ознакою якого є його спрямованість у минуле до тих джерел соціального досвіду, де зберігаються знання, організовані у специфічному вигляді навчальної інформації. Звідси орієнтація навчання на запам'ятовування. При цьому передбачається, що в результаті навчання як суто індивідуалізованого процесу засвоєння інформації, остання набуває статусу знання. Інформація, знакова система виступають при цьому початком та кінцем активності студента, а майбутнє вбачається лише у вигляді абстрактної перспективи застосування знань» [2].

Сьогодні не достатньо поставити формальну оцінку до залікової книжки. Якщо ми хочемо отримати після закінчення навчання спеціаліста високої кваліфікації, треба оцінювати його з різних сторін - як учня, так і особистість. Даний підхід надає можливість виявити загальний рівень підготовки студента та виявити його недоліки в навчанні, та допомогти студенту подолати їх.

Оцінювати можна різними способами. Нижче представлено популярні сьогодні типи оцінювання:

Тип оцінки	Зміст
Формальна	Результати студентів оцінюються згідно спостережень і тестів. Студенти усвідомлюють, що їх оцінюють.
Неформальна	Студент не знає, що його оцінюють. Подане оцінювання надає інформацію не тільки про оцінки студента, а також його відношення до навчального процесу загалом.
Форматна	Існує протягом всього курсу з даної дисципліни, дозволяє модифікувати, як окремі заняття, так і програму стосовно даної дисципліни. Надає можливість надати інформацію для викладача про досягнення слухачів з даної дисципліни, а також контролювання даного процесу.
Кінцева	Виставляється на закінчення курсу даної дисципліни, надає можливість зрозуміти, що студент засвоїв з даної дисципліни.
Поточна	Подобна до формативної оцінки, може бути елементом кінцевої оцінки, або якщо існує достатня кількість інформації щодо результатів навчання студентів, може замінити цю оцінку.
Стандартизована	Виставляється на підставі результатів навчання, яких повинен досягти студент. Дозволяє нагородити студента за досягнення високих результатів в вивчанні даної дисципліни (курсу), після проведення ним презентації, не зважаючи на оцінки інших студентів.
Згідно рейтингу	Рейтингова система оцінювання успішності навчання (PCO) та визначення академічного рейтингу студентів забезпечує реалізацію дидактичного принципу свідомості студентів у навчанні, активізує навчальну роботу протягом семестру, спонукає студентів працювати систематично та самостійно, розширює можливості для всебічного розкриття та розвитку творчих здібностей студентів, індивідуалізує навчання та істотно змінює взаємовідносини у ланцюжку «викладач - студент», створює атмосферу співпраці [3].

Оцінювання можна проводити в три етапи: перед тим, як розпочати читати курс, на протязі процесу навчання, та в кінці курсу. Що це дає викладачеві?

Оцінювання перед початком занять (лекцій):

▼ рівень знань, отриманих до даного моменту та досвід. Допомагає в плануванні лекцій.

Оцінювання протягом процесу навчання:

▼ дозволяє справдити опанування викладеного матеріалу;
▼ дозволяє застосувати темп занять до можливостей студентів;
▼ дає можливість зрозуміти слабкі сторони слухачів, котрі треба виелімінувати, а також міцні сторони, які можна використати в подальшому викладанні матеріалу;
▼ дає можливість зробити зміни в програмі, щоб досягнути найвищих результатів в засвоєнні даного матеріалу.

Оцінювання в кінці курсу:

▼ дозволяє зрозуміти ступінь засвоєння даного курсу студентами та надає можливість редакції програми даної дисципліни [6].

Класифікація надає можливість досягти тісної співпраці між студентами та викладачем та надає можливість контролювання навчального процесу.

Отже, наведені форми та класифікація оцінювання не можуть бути вичерпними критеріями якості знань, сформованих у майбутніх фахівців. Такі характеристики знань як глибина і широта мають бути закладені в змісті кожної пізнавальної задачі. Успішне володіння навчальним матеріалом з даної дисципліни є необхідною умовою формування знань студентів, але далеко не достатньою. Достатність визначається тим, наскільки об'єктивно і достовірно, глибоко та повно, науково та просто відображені в навчальному матеріалі закономірності дійсності. Запропоновані еталони оцінювання відповідають ступеню усвідомлення, стереотипності та пристрасності знань у зв'язку з засвоєнням конкретної пізнавальної задачі. Застосування цих еталонів контролю (рівнів засвоєння) у навчальному процесі дає змогу більш точно проектувати пізнавальні цілі навчання. При цьому створюються умови для здійснення надійного оперативного та поточного, підсумкового й тематичного контролю, чим забезпечується дієвість управління процесом навчання.

Проблема оцінювання є дуже важливою, вивчення якої впливає на загальний рівень компетентності як викладача, так і студента, а в майбутньому і стає складовою економічної компетентності особистості. Представлена ідея є особливо важливою для студентів, які вивчають економічні дисципліни і не тільки, - тому що оцінка, як спосіб мотивації до навчання, спонукає майбутніх фахівців до збільшення обсягу своїх знань і таким чином складає один з рівней як економічної компетенції суспільства так і суб'єкта навчального процесу в майбутньому.

Література

1. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної освіти / М-во освіти і науки України; Ін-т педагогіки АПН України. - К.: Перше вересня; Шкільний світ; Харків: Фоліо, 2000. - С 3.
2. Доклад Ірини Булах: «Проект Tempus: «Справедливе оцінювання в контексті реформування освіти в Україні» (www.test.portal.org.ua)
3. Положення про кредитно-модульну систему освіти. (<http://dnvr.ntu-kpi.kiev.ua>)
4. Модернізація вищої освіти України і Болонський Процес (<http://dgasa.du.ua>)
5. Олег Панчук, Видавництво «Педагогічна преса», «Трудова підготовка в закладах освіти» № 3, 2004 р.
6. Tim Burton: «Przygotowanie materialow do elastycznego kształcenia», National extension college, 1997 p., c 16.